

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИTHE IMPACT OF INNOVATIVE METHODS ON THE QUALITY OF ENGLISH
LANGUAGE TEACHING IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

У статті розглянуто особливості навчання англійської мови у закладах вищої освіти, проаналізовано доцільність використання новітніх методів навчання іноземної мови та їх вплив на якість освітнього процесу. Сьогодні, інноваційні методи та технології навчання іноземної мови надають все більше можливостей для ефективної підготовки фахівців різних галузей освіти. Визначено ряд завдань, спрямованих на підвищення якості освіти у закладах вищої освіти та необхідні умови для їх ефективної реалізації. Проведено аналіз змістового наповнення підручників та навчально-методичних посібників, запропоновано шляхи для їх удосконалення за рахунок використання автентичних компонентів. Автор зосереджує увагу на важливості правильно обраних майбутнім вчителем англійської мови методів навчання відповідно до віку, рівню знань, навичок учнів, наповненості класу та матеріально-технічного забезпечення закладу, в якому відбувається навчання. Окреслено діяльність міжнародних організацій, основним напрямком дослідження яких є підвищення рівня підготовки майбутніх вчителів англійської мови та пошук нових підходів, методів та технологій до ефективного навчання іноземної мови. Сучасний процес навчання іноземної мови представлено як педагогічну діяльність, спрямовану на розвиток знань, вмінь, навичок, компетентностей майбутнього вчителя англійської мови і, відповідно, рівень та якість знань тих, кого він навчає. Охарактеризовано головні якості, які повинен мати майбутній вчитель англійської мови для ефективної взаємодії зі своїми учнями. Надзвичайна важливість участі майбутніх вчителів англійської мови у міжнародних проектах, тренінгах та семінарах для вчителів іноземної мови в Україні, де вони можуть отримати нові знання та навички, обмінятися досвідом з колегами та отримати сертифікати підвищення кваліфікації. Співпраця з європейськими партнерами у розробці нових стандартів підготовки майбутніх вчителів англійської мови, які враховують сучасні тенденції та вимоги ринку праці є основним напрямком до важливих змін на шляху розвитку іншомовної освіти в Україні.

Ключові слова: інноваційний метод, підготовка вчителя, англійська мова, ЗВО, Британська рада, міжнародні організації.

The article discusses the peculiarities of teaching English in higher education institutions, analyzes the feasibility of using the latest methods of teaching a foreign language and their impact on the quality of the educational process. Today, innovative methods and technologies of teaching a foreign language provide more and more opportunities for effective training of specialists in various fields of education. The article identifies a number of tasks aimed at improving the quality of education in higher education institutions and the necessary conditions for their effective implementation. The author analyzes the content of textbooks and teaching aids and suggests ways to improve them through the use of authentic components. The author focuses on the importance of the teaching methods chosen by the future English teacher in accordance with the age, level of knowledge, skills of students, class size and material and technical support of the institution where the training takes place. The article outlines the activities of international organizations whose main research focus is improving the level of training of future English teachers and finding new approaches, methods and technologies for effective foreign language teaching. The modern process of teaching a foreign language is presented as a pedagogical activity aimed at developing the knowledge, skills, abilities, competencies of a future English teacher and, accordingly, the level and quality of knowledge of those whom he/she teaches. The main qualities that a future English teacher should have for effective interaction with his/her students are characterized. The extreme importance of future English teachers' participation in international projects, trainings and seminars for foreign language teachers in Ukraine, where they can gain new knowledge and skills, exchange experience with colleagues and receive certificates of advanced training. Cooperation with European partners in the development of new standards for the training of future English teachers that take into account current trends and labor market requirements is the main direction towards important changes in the development of foreign language education in Ukraine.

Key words: innovative method, teacher training, English language, higher education institution, British Council, international organizations.

УДК 378.016:811.111]:37.014.6:004-043.2(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.2.6>

Комар О.С.,

ст. викладач кафедри іноземних мов
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Кожна держава, яка прагне стрімкого розвитку в різних сферах, перш за все, усвідомлює необхідність виховання зрілого та творчого підростаючого покоління. Особлива роль у досягненні цієї мети належить системі педагогічної освіти.

Пріоритетним напрямком у розвитку державної системи освіти є підвищення якості закладів вищої освіти. Щоб збільшити їх ефективність, необхідно спочатку оцінити не лише знання студентів, але і якість викладання та навчання.

Очевидно, що ці завдання пов'язані з матеріально-технічною базою навчального закладу, знаннями та потенціалом кадрів, використанням

сучасних інноваційних інформаційних та комунікаційних педагогічних технологій. При цьому, лише високі моральні якості педагогів можуть гарантувати належні знання учнів та високу якість навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В Україні в останні роки були проведені реформи в системі вищої освіти, зокрема була прийнята нова «Концепція розвитку вищої освіти України на 2015 – 2025 роки», яка передбачає ряд заходів щодо покращення якості вищої освіти, підвищення доступності освіти для різних категорій студентів, модернізації інфраструктури та розвитку наукових досліджень [5].

У контексті дослідження інноваційних методів до навчання англійської мови у закладах вищої освіти особливе місце належить працям українських методистів Д. Приходько, Т. Дрофи, Ф. Ващука, В. Редька, та ін. [1, 2,3,4]. Їх теоретичні дослідження показали, що саме використання нових підходів та методів навчання, може підвищити якість педагогічної освіти та покращити рівень знань та вмінь тих, хто навчається.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Постанови та положення прийняті в Україні останніми роками мають на меті покращити якість вищої освіти та забезпечити більш ефективне функціонування системи вищої освіти в країні. Україна активно розвивається як країна, яка залучає іноземні інвестиції та розвиває міжнародні зв'язки. Однією з ключових умов для забезпечення комунікації в таких сферах є англійська мова. Тому важливо визначити умови, необхідні для забезпечення якісної підготовки майбутніх вчителів англійської мови з використанням інноваційних методів навчання цієї дисципліни.

Мета статті. Розглянути особливості навчання англійської мови у закладах вищої освіти, проаналізувати доцільність використання інноваційних методів навчання іноземної мови та їх вплив на якість освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. Якість освіти оцінюється показниками, що описують різні сторони навчальної діяльності навчального закладу. Ці показники включають зміст освіти, форми і методи навчання, матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення тощо, що забезпечує розвиток компетентностей студентів.

У 2019 році Міністерство освіти і науки України прийняло рішення про реформування системи підготовки вчителів англійської мови, в якій Британська рада взяла активну участь. Мета реформи полягає в покращенні якості навчання англійської мови в Україні, забезпеченні вчителів необхідними знаннями та навичками для ефективного викладання мови та сприяння міжнародному співробітництву в галузі освіти [6].

Британська рада вже має багаторічний досвід розробки та впровадження навчальних програм для вчителів англійської мови в різних країнах світу.

У рамках співпраці з Міністерством освіти і науки України, Британська рада надає підтримку у розробці та впровадженні нових програм, зокрема забезпечує навчання вчителів англійської мови за новими методиками, пропагує використання інтерактивних технологій та ігрових форматів у навчанні, а також підтримує підвищення кваліфікації вчителів за допомогою онлайн-курсів та інших форм професійного розвитку. Спільні проекти, спрямовані на постійне підвищення якості та рівня викладання англійської мови в Україні, вдосконалення процесу навчання майбутніх учителів англійської мови та засвоєння вимог до випускників, що відповідають чітким міжнародним стандартам [6].

Висновки, які ми зробили, перед зміною методів навчання: - зростає інтерес до професії вчителя англійської мови; - навчальна програма підготовки майбутніх вчителів включає предмети, що не відповідають професійним і мовним потребам учнів; - заклади вищої освіти навчають переважно граматико-перекладними методами (українською), що не дозволяє здобувачам розвивати комунікативну компетентність в англійській мові; - не усі викладачі і студенти мають чіткого уявлення про комунікативні типи завдань та критерії оцінювання; - у навчальних планах більше уваги приділяється теоретичним мовним дисциплінам, менше часу витрачається на практичні заняття; - навчання англійській мові та методиці викладання англійської мови, на основі програм, які базуються на застарілих підручниках не відповідають потребам студентів як учителів англійської мови.

Реформи, реалізовані в рамках співпраці між Міністерством освіти та науки України та Британської Ради дали поштовх до позитивних змін у системі підготовки вчителів. Реалізований проєкт «Шкільний вчитель нового покоління» мав на меті оновити зміст та підходи до мовної та методичної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов у ЗВО України. Мета проєкту полягала у створенні та впровадженні нової програми підготовки вчителів англійської мови у вищих закладах педагогічної освіти в Україні [6].

Підвищення якості освіти у ЗВО передбачає досягнення таких завдань:-підвищити рівень підготовки майбутніх вчителів;- розробити інноваційні інформаційні ресурси;- сучасна підготовка висококваліфікованих спеціалістів, впровадження інноваційних ідей на основі впровадження нових методів навчання;- забезпечення безперервності навчання;- постійне підвищення професійних навичок та кваліфікацій викладачів;- постійне вдосконалення процесу навчання на основі використання нових інноваційних технологій;- виховувати у студентів творче та критичне мислення у вирішенні професійних завдань [4, с. 30].

Важливе місце в освітньому процесі відіграє вчитель. Педагог не лише передає знання, але

і відіграє важливу роль у формуванні особистості, світогляду та духовності студентів. Отже, важливі характеристики вчителя включають:- високий рівень знань і досвіду в певній галузі науки і практики;- талант до викладацької діяльності та наявність відповідних навичок;- спостережливість, вміння помічати здібності та індивідуальні особливості студентів;- здатність спілкуватися в межах аудиторії та поза її межами;- визнання у своїй сфері;- наукова діяльність тощо [3, с.65].

Якість знань та умінь учнів є основним і найважливішим показником професійної діяльності вчителя. Бо в центрі освітнього процесу знаходяться ті, хто навчається. Саме для них проводяться заняття, пишуться підручники, розробляються нові освітні технології. Лише в результаті якісного навчального процесу формуються конкурентоспроможні та професійні фахівці своєї справи. Компетентність сучасних майбутніх вчителів англійської мови можна оцінити за такими ознаками-показниками:- рівень професійних знань у галузі навчання; - рівень знання інформаційних (комп'ютерних) технологій;- знання іноземної мови;- бажання навчатися за певним напрямком (спеціальністю);- здатність до запам'ятовування великого об'єму інформації.

Велику роль у забезпеченні якості та ефективності надання освітніх послуг відіграє також система перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогів. Забезпечення наступності та спорідненості між системами державної середньої освіти і вищої освіти в процесі підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, інформування вчителів про інновації в методиці навчання, теорії виховання і викладання потребують реформ у вищій освіті та запозичення передового міжнародного досвіду. В цьому ключі заслуговує на увагу підтримка Британської ради, яка організовує проекти, тренінги та семінари для вчителів англійської мови в Україні, де вони можуть отримати нові знання та навички, обмінюватися досвідом з колегами та отримати сертифікати підвищення кваліфікації [6].

Відповідно до державних постанов, перепідготовка та підвищення кваліфікації вчителів включає наступне: впровадження передових форм і педагогічних методів в навчально-виховний процес відповідно до методичних потреб вчителів; вчитель відповідно до навчальних програм розвиває свої індивідуальні навички до виконання навчально-методичної роботи; подальше вдосконалення методів та технологій дистанційного навчання; модернізація відповідних навчально-методичних ресурсів для вдосконалення професійної майстерності студентів; постійне вдосконалення освітніх програм; навчання на основі сучасних методик і технологій, участі та організації різних освітніх заходів [2, с. 78].

Ми прийшли до висновку, що якість освіти в нашій країні визначається насамперед якістю, рівнем і кваліфікацією носіїв знань. Вони використовують різноманітні педагогічні технології, впроваджують новітні підходи та методики аби передати знання тим, кого вони навчають. Тому сучасні технології поширення та передачі інформації, рівень володіння ними відіграє також важливу роль в можливості оперувати отриманими знаннями.

Сьогодні матеріально-технічна база навчальних закладів, комп'ютерна техніка, сучасні інноваційні технології навчання, інформаційні ресурси, необхідний інвентар та обладнання є запорукою доступу до матеріалів і достатніх фінансових ресурсів, та можливістю їх ефективного використання для досягнення якісних освітніх результатів. Інноваційним в освіті в досягненні якісних результатів навчання є використання технологій, що мають вирішальне значення.

Зокрема, хотілося б навести з власного досвіду приклад використання методу «мотивації», який можна використовувати у вищих закладах освіти. Цей метод відповідає своїй назві та спрямований на формування індивідуальних стимулів в учнів до навчальної діяльності. Перед початком уроку учням демонструється певне відео мовою, яку вони вивчають. Матеріал може містити постери - заклики, які б заохочували учнів до навчання, позитивних змін, розвитку та бажання здобувати гарні знання. Інноваційний аспект полягає: по-перше, цей метод дає учням завдання в якості «розминки»; по-друге, той факт, що відео є іноземною мовою, змушує учасників залучатися в процес реального живого спілкування; по-третє, формується позитивна емоційна мотивація в учнів.

Є ще один метод «навчання за допомогою фільмів». У цьому випадку урок проводиться іноземною мовою через фільм за вибором учителя. Нові слова, фрази, які зустрічаються в цьому фільмі, граматики, записуються на дошці, або ж виводяться окремо на екран, також надаються роздаткові матеріали. У цьому випадку вчитель на певний час зупиняє фільм і повертає увагу учнів до нових слів, граматичних структур, коментарів [1, с. 293].

Підсумовуючи важливість інноваційного підходу до підвищення якості навчання, узгодження структури, змісту навчальної літератури, важливо враховувати міжнародні вимоги. Через освітній процес формується нове покоління у суспільстві, здатне виконувати майбутні завдання.

З огляду на це, відбувається зміцнення матеріально-технічної бази навчальних закладів, особлива увага приділяється створенню необхідних умов і можливостей для отримання підростаючим поколінням всебічної освіти. Наразі в усьому світі існує низка тестів, які визначають рівень володіння іноземною мовою, включаючи IELTS, TOEFL. Тому важливим є не тільки знати іноземну мову, а й вміти відповідати вимогам світових стандартів.

Висновки. Враховуючи вищезазначене, доцільним вважаємо визначити наступні рекомендації: по-перше, необхідність роботи авторської групи над створенням підручників, а також створення кількох підручників з одного предмета; по-друге, наближеність компонентів підручників до європейських стандартів; по-третє, доцільність створення підручників і посібників на прикладі матеріалу, авторитетних міжнародних підприємств і організацій. Ці заходи сприятимуть покращенню змісту викладання дисципліни. Це, в свою чергу, є основою для підвищення якості освіти. Саме якісний процес викладання іноземних мов є рушійною силою для вирішення таких проблем, як потреба у підготовці досвідчених спеціалістів, які вільно володіють іноземною мовою у кожній сфері нашого суспільства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ващук Ф. Г. Перехід до інноваційних технологій у вищій освіті – вимога часу: монографія. Ужгород: ЗакДУ, 2011. 560с.

2. Дрофа Т. П. Використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій під час викладання іноземної мови. *Сучасні освітні стратегії формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи*: зб. матеріалів міжкафед. метод. семін. Київ, 2011. С. 77 – 81.

3. Приходько Д. С. Інтеграція сучасних технологій у процес вивчення та викладання іноземних мов. *Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов*: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2014. С. 65 – 68.

4. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. *Рідна школа*. 2011. № 8. С. 28–36.

5. Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років. URL: <https://pon.org.ua/novyny/3549-konceptsiya-rozvitku-osviti-ukrayini-na-2015-2025.html> (дата звернення: 30.03.2023).

6. New EFL curriculum (New Generation School Teacher): веб-сайт. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/programmes/english/highereducation/new-generation-school-teacher> (дата звернення: 30.03.2023).